

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 127/05-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. apríla 2005 predbežne prerokoval sťažnosť RINGIER Slovakia, a. s., so sídlom B., zastúpenej advokátom JUDr. J. H., Advokátska kancelária, B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10 Co 238/04 zo 17. decembra 2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť RINGIER Slovakia, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. februára 2005 doručená sťažnosť RINGIER Slovakia, a. s., so sídlom B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. H., Advokátska kancelária, B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co 238/04 zo 17. decembra 2004 o pripustení zmeny návrhu na začatie konania v konaní žalobcu v 1. rade Ľ. P. a v 2. rade mal. D. P. proti sťažovateľovi ako odporcovi o ochranu osobnosti.

Podľa tvrdenia sťažovateľky na pojednávaní konanom 17. decembra 2004 krajský súd pripustil zmenu návrhu na začatie konania v zmysle návrhu žalobcov. V dôsledku pripustenia zmeny návrhu krajský súd prvostupňový rozsudok, ktorým bola žaloba o ochranu osobnosti zamietnutá, zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie prvostupňovému súdu. Podľa názoru sťažovateľky jediným dôvodom zrušenia prvostupňového rozsudku bolo to, že odvolací súd pripustil zmenu žaloby, v dôsledku čoho bude potrebné vykonať ďalšie dokazovanie.

Podľa sťažovateľky krajský súd uznesením sp. zn. 10 Co 238/04 zo 17. decembra 2004 o pripustení zmeny návrhu na začatie konania porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základné právo podľa čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že sťažovateľka nemala možnosť vyjadriť sa k návrhu na zmenu žaloby, jediným dôvodom na zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa bola zmena návrhu na začatie konania a podľa názoru sťažovateľky týmto úkonom došlo k zbytočným prietahom v konaní, keďže sa vec vrátila súdu prvého stupňa.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Bratislave vo veci sp. zn. 10 Co 238/04 porušil práva sťažovateľka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 47 ods. 3 Ústavy SR v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru tým, že neumožnil sťažovateľovi vyjadriť sa k podaniu o zmene

návrhu pred vydaním uznesenia o pripustení zmeny návrhu a tým, že vydal uznesenie o zmene návrhu.

2. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10 Co 238/04 zo 17. 12. 2004 o pripustení zmeny návrhu sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.“

Ústavný súd vyzval krajský súd na zaslanie predmetného súdneho spisu. Spis krajského súdu spolu s vyjadrením predsedníčky krajského súdu bol doručený ústavnému súdu 11. apríla 2005. Predsedníčka krajského súdu vo vyjadrení uvádza, že zákonný sudca je toho názoru, že boli dodržané všetky procesné podmienky konania a rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa všetky zákonom požadované náležitosti. Nie je pravdivé tvrdenie sťažovateľa, že jediným dôvodom zrušenia rozsudku súdu prvého stupňa bolo pripustenie zmeny návrhu v odvolacom konaní. Dôvodom na zrušenie rozsudku boli dôvody uvedené v zrušujúcom rozhodnutí. Podľa názoru podpredsedníčky krajského súdu nedošlo k namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa § 211 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa, pokiaľ nie je ustanovené niečo iné.

Podľa § 95 ods. 1 OSP navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania. Zmenený návrh treba ostatným účastníkom doručiť do vlastných rúk, pokiaľ neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom došlo k zmene.

Podľa § 95 ods. 1 OSP súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho priebehu konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. V takom prípade pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu po právoplatnosti uznesenia.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd

právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť. Namietat' porušenie svojich práv v konaní pred ústavným súdom sú totiž oprávnené len tie fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré splnili všetky zákonné podmienky spojené s nadobudnutím a uplatňovaním takýchto práv. Z konania o ústavnej sťažnosti sú preto vylúčené také návrhy, keď sťažovateľ nespĺnil niektorú zo zákonných podmienok potrebnú pre vznik právneho vzťahu, porušenie ktorého namietal na ústavnom súde. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je jej zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť v prípade, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal sťažovateľ (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 20/97).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva iba v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatnení. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore

so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu a inú právnu ochranu (I. ÚS 26/1994).

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95). Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (II. ÚS 79/97, I. ÚS 70/98).

Právo na spravodlivý proces v sebe zahŕňa právo na prístup k súdu a k nemu sa pripájajú záruky ustanovené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prejednanie veci. Právo na spravodlivý proces implikuje pre všetky strany právo zoznámiť sa pri konaní s každým dokladom alebo návrhom predloženým súdom druhou stranou a možnosť sa k nemu vyjadriť.

Na základe sťažnosti a na základe vyžiadaného spisu krajského súdu dospel ústavný súd k záveru, že v konaní krajského súdu vedenom pod sp. zn. 10 Co 238/04 nedošlo k zbytočným priet'ahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako namieta sťažovateľka tým, že pripustenie zmeny návrhu na začatie konania bolo neefektívne a v rozpore s ústavou. V konaní na krajskom súde sa vo veci robili úkony bez zbytočných priet'ahov, krajský súd konal priebežne, pripustenie zmeny návrhu na začatie konania nemožno považovať za úkon neefektívny, čo vylučuje záver, že v konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Pripustenie zmeny návrhu na začatie konania nebolo v rozpore so zásadou procesnej ekonómie s prihliadnutím na výsledky vykonaného dokazovania. Taktiež nedošlo ani k porušeniu základného práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Právny zástupca

sťažovateľky v sťažnosti namieta iba porušenie základných práv krajským súdom. Teda nenamieta zbytočné prietahy v konaní prvostupňového súdu. Vzhľadom na to, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný petitom návrhu na začatie konania, zaoberal sa iba prípadnými prietahmi v konaní krajského súdu.

Pokiaľ ide o namietané porušenie ostatných základných práv (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) zo zápisnice krajského súdu z pojednávania konaného dňa 17. decembra 2004 vyplýva, že právnemu zástupcovi odporcu bola doručená zmena návrhu na začatie konania, teda nie je pravda, že by o tomto návrhu žalobcu sťažovateľka nevedela, resp. sa k nemu nemohla vyjadriť. Pokiaľ ide o tvrdenie sťažovateľky, že jediným dôvodom na zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa bolo pripustenie zmeny návrhu na začatie konania, toto tvrdenie nezodpovedá skutočnosti. Ako vyplýva z odôvodnenia uznesenia krajského súdu sp. zn. 10 Co 238/04 zo 17. decembra 2004 dôvodom na zrušenie bolo to, že odvolanie navrhovateľov považoval krajský súd za dôvodné. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom prvostupňového súdu, podľa ktorého návrh nie je dôvodný, keďže navrhovatelia sa domáhajú zaplatenia náhrady za nemajetkovú ujmu v peniazoch z dôvodu, že došlo k zásahu do osobnostnej sféry zomrelého manžela a otca, takže poskytnutie peňažného zadost'učinenia navrhovateľom by stratilo svoju satisfakčnú funkciu, ktorou je zmiernenie následkov ujmy práve zomrelej fyzickej osoby, a z tohto dôvodu prvostupňový súd upustil od vykonávania ďalšieho dokazovania ako dokazovania nadbytočného. Podľa názoru odvolacieho súdu návrh na začatie konania bol neurčitý a nepresný a na odstránenie tohto nedostatku bol prvostupňový súd povinný vyzvať navrhovateľov. Podľa názoru odvolacieho súdu je rozsudok prvostupňového súdu nepreskúmateľný pre nedostatočné a nezrozumiteľné odôvodnenie. Ďalej odvolací súd poukazuje na to, že aj počas druhostupňového konania je možné pripustiť zmenu návrhu na začatie konania a povinnosťou súdu je o tejto zmene rozhodnúť, ak to nie je v rozpore so zásadou procesnej ekonómie s prihliadnutím na výsledky vykonaného dokazovania. Z tohto dôvodu odvolací súd pripustil zmenu návrhu na začatie konania. Z uvedeného vyplýva, že jediným dôvodom na zrušenie prvostupňového rozsudku nebolo iba pripustenie zmeny návrhu na začatie konania, ale hlavne vyššie uvedené dôvody. Vzhľadom na to základné práva označené sťažovateľkou porušené neboli.

Sťažovateľka v podstate namieta, že došlo k porušeniu jej práv (čl. 48 ods. 2, čl. 47 ods. 3, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) preto, lebo krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu znejúci v prospech sťažovateľky neodôvodnene, keď predtým neodôvodnene pripustil zmenu návrhu navrhovateľov, ku ktorému sa sťažovateľka nemala možnosť vyjadriť.

Aj keby bolo tvrdenie sťažovateľky o nemožnosti vyjadriť sa k zmene návrhu pravdivé, ňou označené práva nemohli byť porušené, lebo krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu zo širších dôvodov, ako tvrdí sťažovateľka, vec nie je súdne skončená a sťažovateľka môže realizovať ňou označené práva v ďalšom priebehu súdneho konania.

V súčasnosti nemožno zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti odstrániť. Preto ústavný súd neskúmal splnenie ostatných procesných podmienok.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2005